

سخنرانی حجت الاسلام والمسلمین فلاح مسؤول حوزه نمایندگی ولی فقیه

به مناسبت هفته عفاف و حجاب

موضوع: مفهوم عفاف و حجاب

حجاب:

از ماده «حَجَب» است. ابن منظور در کتاب لغت لسان العرب می نویسد:

حجاب، یعنی پوشش، وقتی می گوئیم چیزی به حجاب رفته است یعنی آن چیز، پوشیده شده است لذا وقتی می گوئیم زنی به حجاب رفته است یعنی زن پوشیده شده است. او می گوید: معنای دیگر حجاب، «مانع» است. وقتی می گوئیم چیزی مورد حجاب قرار گرفته شد یعنی مانع شد چیزی داخل آن بشود.

فخرالدین طریحی در مجمع البحرین می نویسد: حجاب به معنای مانع است. حجاب آن پوششی است که حائل می شود بین بیننده و آن چیزی که باید دیده شود. لذا آنچه که از کتب لغت به دست می آید معنای حجاب چهار چیز است:

(۱) پوشش

(۲) مانع به طور مطلق

(۳) مانع از داخل شدن

(۴) مانع از دسترسی

فرق حجاب و ستر:

حجاب و ستر متراف هم می باشند. فرق حجاب و ستر بر اساس کتاب معجم الفروق: حجاب، به معنای مانع است و ستر، به معنای پوشش است. در حجاب، مانع از دسترسی حاصل می شود اما در ستر، مانع از داخل شدن در مستور نمی شود. اگر کسی پوشش داشته باشد و عریانی بدن پیدا نباشد، اما خود پوشش موجب تحریک و تماشای دیگران باشد، این پوشش را ستر می گویند اما حجاب نمی گویند. **(ستر پوشش است ولی حجاب نیست)** حجاب در صورتی است که آن پوشش مانع از نگاه و تعرض دیگران شود. (تحریک کننده نباشد). در نتیجه مورد بحث ما حجاب می باشد نه ستر، زیرا همه انسان ها پوشش دارند ولی حجاب است که باید مورد بررسی و بحث قرار بگیرد.

عفاف:

عفاف از ماده عَفَف است = خودداری کردن از هر چه حلال نیست و زیبا نمی باشد. (خودداری از کار های زشت و حرام و پرهیز از درخواست کردن از مردم)

راغب اصفهانی در مفردات در مورد عفت می نویسد: عفت به معنای حصول حالتی برای نفس است که به وسیله آن از غلبه کردن شهوت بر عقل امتناع می شود. در واقع، عفاف حالتی نفسانی است که موجب می شود تا از ارتکاب به حرام جلوگیری کند.

هدف از نام گذاری هفته عفاف و حجاب:

دلیل نام گذاری بدان جهت است تا توجه کنیم به بحث حجاب که همانا حجاب نوعی پوشش (مانع) است که از تعرض دیگران جلوگیری می کند و انسان را در دسترس و تعرض دیگران قرار نمی دهد. و توجه به بحث عفاف است یعنی حالت نفسانی که جلوی غلبه شهوت بر عقل را می گیرد و موجب جلوگیری از ارتکاب انسان به حرام می شود.

انواع حجاب و عفاف از منظر قرآن کریم

(۱) حجاب و عفاف در پوشش:

* قرآن کریم سوره احزاب آیه ۵۹:

يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ قُلْ لِّأَزْوَاجِكَ وَبَنَاتِكَ وَنِسَاءِ الْمُؤْمِنِينَ يُدْنِينَ عَلَيْهِنَّ مِنْ جَلَابِيبِهِنَّ ۚ ذَٰلِكَ أَدْنَىٰ أَنْ يُعْرَفْنَ فَلَا يُؤْذَيْنَ ۚ وَكَانَ اللَّهُ غَفُورًا رَحِيمًا

ای پیامبر! به همسران و دختران و زنان مؤمنان بگو: «جلبابها [= روسری‌های بلند] خود را بر خویش فروافکنند، این کار برای اینکه شناخته شوند و مورد آزار قرار نگیرند بهتر است؛ (و اگر تاکنون خطا و کوتاهی از آنها سر زده توبه کنند) خداوند همواره آمرزنده رحیم است.

(۲) حجاب و عفاف در گفتار:

* سوره الاحزاب آیه ۳۲:

يَا نِسَاءَ النَّبِيِّ لَسْتُنَّ كَأَحَدٍ مِنَ النِّسَاءِ ۚ إِنِ اتَّقَيْتُنَّ فَلَا تَخْضَعْنَ بِالْقَوْلِ فَيَطْمَعَ الَّذِي فِي قَلْبِهِ مَرَضٌ وَقُلْنَ قَوْلًا مَعْرُوفًا

ای همسران پیامبر! شما همچون یکی از زنان معمولی نیستید اگر تقوا پیشه کنید؛ پس به گونه‌ای هوس‌انگیز سخن نگوئید که بیمار دلان در شما طمع کنند، و سخن شایسته بگویید.

(۳) حجاب و عفاف در رفتار:

* سوره النور آیه ۳۱:

وَقُلْ لِّلْمُؤْمِنَاتِ يَغْضُضْنَ مِنْ أَبْصَارِهِنَّ وَيَحْفَظْنَ فُرُوجَهُنَّ وَلَا يُبْدِينَ زِينَتَهُنَّ إِلَّا مَا ظَهَرَ مِنْهَا ۚ وَلْيَضْرِبْنَ بِخُمُرِهِنَّ عَلَىٰ جُيُوبِهِنَّ ۚ وَلَا يُبْدِينَ زِينَتَهُنَّ إِلَّا لِبُعُولَتِهِنَّ أَوْ آبَائِهِنَّ أَوْ أَبْنَائِهِنَّ أَوْ إِخْوَانِهِنَّ أَوْ بَنَىٰ إِخْوَانِهِنَّ أَوْ نِسَائِهِنَّ أَوْ مَا مَلَكَتْ أَيْمَانُهُنَّ أَوْ التَّابِعِينَ غَيْرَ أُولَىٰ الْإِرْبَةِ مِنَ الرِّجَالِ أَوِ الطِّفْلِ الَّذِينَ لَمْ يَظْهَرُوا عَلَىٰ عَوْرَاتِ النِّسَاءِ ۚ وَلَا يَضْرِبْنَ بِأَرْجُلِهِنَّ لِيُعْلَمَ مَا يُخْفِينَ مِنْ زِينَتِهِنَّ ۚ وَتَوْبُوا إِلَى اللَّهِ جَمِيعًا أَيُّهُ الْمُؤْمِنُونَ لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ

و به زنان با ایمان بگو چشمهای خود را (از نگاه هوس‌آلود) فروگیرند، و دامان خویش را حفظ کنند و زینت خود را جز آن مقدار که نمایان است - آشکار ننمایند و (اطراف) روسری‌های خود را بر سینه خود افکنند (تا گردن و سینه با آن پوشانده شود)، و زینت خود را آشکار نسازند مگر برای شوهرانشان، یا پدرانشان، یا پسرانشان، یا پسر شوهرانشان، یا برادرانشان، یا پسران برادرانشان، یا پسران خواهرانشان، یا زنان هم‌کیشانشان.

(۴) حجاب و عفاف در پندار:

* سوره آل عمران آیه ۸:

رَبَّنَا لَا تُزِغْ قُلُوبَنَا بَعْدَ إِذْ هَدَيْتَنَا وَهَبْ لَنَا مِنْ لَدُنْكَ رَحْمَةً ۚ إِنَّكَ أَنْتَ الْوَهَّابُ

(راسخان در علم، می‌گویند): «پروردگارا! دل‌هایمان را، بعد از آنکه ما را هدایت کردی، (از راه حق) منحرف مگردان! و از سوی خود، رحمتی بر ما ببخش، زیرا تو بخشنده‌ای!

حجاب و عفاف یک امر فطری:

حجاب و عفاف یک امر فطری می‌باشد لذا اگر عده‌ای به نیاز فطری خود توجه نمی‌کنند؛ یا از روی غفلت است و یا از روی تعصب و لجبازی که موجب می‌شود تا فطرتشان شکوفا نگردد.

لذا انسان فطرتاً بسوی حجاب و عفاف گرایش دارد. (سوره اعراف آیه ۲۷ داستان حضرت آدم و حوا)